Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2026/2836

26.5.2026

Mededeling van de Commissie

Richtsnoeren voor de uitvoering van de kaderrichtlijn water bij de vergunningverlening voor nieuwe projecten en lopende activiteiten met bijzondere aandacht voor de mijnbouwsector

(Voor de EER relevante tekst)

(C/2026/2836)

Inleiding

De Commissie heeft in het kader van het RESource-EU-actieplan ([1]) toegezegd om richtsnoeren uit te brengen om een "*eenvoudigere en meer geharmoniseerde uitvoering van de EU-wetgeving inzake de verlening van milieuvergunningen in de lidstaten mogelijk te maken, met name wat aspecten die verband houden met de mijnbouwsector betreft*". Deze richtsnoeren zijn bedoeld om de onzekerheden rond procedures en beoordelingscriteria die nodig zijn voor het uitvoeren van milieubeoordelingen op grond van de kaderrichtlijn water (KRW) ([2]) te helpen verminderen.

Dit initiatief heeft tot doel de algehele veerkracht van Europa te versterken, op basis van een sterk en duidelijk regelgevingskader voor het waterbeleid, de Europese strategie voor waterveerkracht en onze doelstelling om de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en van de invoer van kritieke grondstoffen die nodig zijn om de energietransitie te versnellen, te verminderen. Het gebrek aan een uniformiteit bij de uitvoering van de KRW binnen en tussen de lidstaten heeft gevolgen voor de waterweerbaarheid en voor de kosten en de waarschijnlijkheid dat een vergunning wordt verkregen. Deze essentiële factoren liggen ten grondslag aan investeringsbeslissingen, met name in de sector van de kritieke grondstoffen ([3]), zoals vastgelegd in de verordening kritieke grondstoffen ([4]).

Om de bovengenoemde uitdagingen aan te gaan, worden in deze richtsnoeren de bepalingen in de KRW en de twee "dochterrichtlijnen" daarvan, de grondwaterrichtlijn ([5]) en de richtlijn milieukwaliteitsnormen ([6]), zoals onlangs gewijzigd door Richtlijn (EU) 2026/805 ([7]), tot regeling van de vergunningverlening voor nieuwe projecten of activiteiten, onderzocht.

Dit document is gebaseerd op de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie betreffende de interpretatie van het Unierecht, volgens welke bij de interpretatie niet alleen rekening moet worden gehouden met de bewoordingen van een bepaling, maar ook met de context ervan en met de doelstellingen van de rechtshandeling waarvan deze deel uitmaakt ([8]).

Deze richtsnoeren zijn geen vervanging van, aanvulling op of wijziging van de bepalingen van de betrokken wetgeving, waarin als enige de toepasselijke wettelijke verplichtingen zijn vastgesteld. Deze richtsnoeren mogen niet afzonderlijk worden beschouwd, maar moeten worden geïnterpreteerd in samenhang met de relevante wetgeving. Zij vormen geen op zichzelf staand referentiedocument. Alleen het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft de uiteindelijke bevoegdheid om een bindende interpretatie van het EU-recht te geven.

([1]) COM(2025) 945 final RESourceEU-actieplan: Versnelling van de strategie voor kritieke grondstoffen om te kunnen inspelen op een nieuwe realiteit.

([2]) Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid (PB L 327 van 22.12.2000, blz. 1).

([3]) SWD(2023) 161 final, Effectbeoordelingsverslag bij het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020.

([4]) Verordening (EU) 2024/1252 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een kader om een veilige en duurzame voorziening van kritieke grondstoffen te waarborgen, en tot wijziging van de Verordeningen (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 en (EU) 2019/1020 (PB L 1252, 3.5.2024).

([5]) ([5]) Richtlijn 2006/118/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand (PB L 372 van 27.12.2006, blz. 19).

([6]) ([6]) Richtlijn 2008/105/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 december 2008 inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid (PB L 348 van 24.12.2008, blz. 84).

([7]) Richtlijn (EU) 2026/805 van het Europees Parlement en de Raad van 30 maart 2026 tot wijziging van Richtlijn 2000/60/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid, Richtlijn 2006/118/EG betreffende de bescherming van het grondwater tegen verontreiniging en achteruitgang van de toestand en Richtlijn 2008/105/EG inzake milieukwaliteitsnormen op het gebied van het waterbeleid (PB L, 2026/805 van 20.4.2026, blz. 1). Indien bestaande bepalingen als gevolg van recente wijzigingen zijn gewijzigd, komen alleen de nieuwe bepalingen aan bod, hoewel de lidstaten nog tot december 2027 de tijd hebben om deze om te zetten.

([8]) KRONE-Verlag, C-65/20, ECLI:EU:C:2021:471, punt 25.

Deze richtsnoeren hebben tot doel de onduidelijkheden met betrekking tot de op grond van de KRW voor het uitvoeren van de milieubeoordeling vereiste essentiële elementen en procedures weg te nemen. Daarnaast worden in de richtsnoeren bestaande bepalingen die lidstaten de mogelijkheid bieden lagere milieudoelstellingen vast te stellen wanneer er geen haalbare maatregelen zijn om een goede watertoestand te bereiken (d.w.z. wanneer er geen maatregelen bestaan om de situatie te verbeteren) of wanneer een goede toestand alleen kan worden bereikt tegen onevenredig hoge kosten, tegen het licht gehouden. Dit is met name van belang bij de verlenging van vergunningen voor bestaande installaties of activiteiten. Bovendien bieden de recentste wijzigingen in de KRW, de richtlijn milieukwaliteitsnormen en de grondwaterrichtlijn extra mogelijkheden voor vrijstellingen, waarvoor het wenselijk is dat er aanvullende richtsnoeren worden opgesteld om een geharmoniseerde uitvoering in alle lidstaten te waarborgen.

Teneinde een doeltreffender en beter vergelijkbare uitvoering van de met de KRW verband houdende beoordelingen wat betreft de vergunningverlening voor projecten in verband met kritieke grondstoffen te bevorderen, zal de Commissie, met name in het kader van de gemeenschappelijke uitvoeringsstrategie (GUS) voor de uitvoering van de KRW, met de lidstaten samenwerken, bijvoorbeeld bij de herziening van eerder overeengekomen GUS-richtsnoeren ([9]) en als onderdeel van de gestructureerde waterdialogen.

Dezelfde interpretaties van de Commissie zijn van overeenkomstige toepassing op andere projecten of activiteiten, waaronder die welke verband houden met de in het kader van de richtlijn hernieuwbare energie III ([10]), de chipsverordening ([11]) of de verordening voor een nettonulindustrie ([12]) gestimuleerde strategische sectoren.

De richtsnoeren vormen een aanvulling op de lopende inspanningen van de Commissie om de vergunningverlening te versnellen en bevatten ook het recente voorstel voor een verordening inzake het versnellen van milieubeoordelingen ([13]), waarin vereenvoudigde en versnelde procedures worden voorgesteld, zoals centrale contactpunten, digitalisering, snellere procedures en, voor strategische sectoren, bepalingen inzake hoger openbaar belang, stilzwijgende instemming en geschillenbeslechting.

Hoewel er in de KRW vier verschillende definities van "toestand" worden gegeven, namelijk de *ecologische* toestand en de *chemische* toestand voor oppervlaktewater en de *kwantitatieve* en *chemische* toestand voor grondwater, ligt de nadruk in deze richtsnoeren op de chemische toestand van zowel oppervlaktewater als grondwater, aangezien de meeste problemen zich hebben voorgedaan in verband met projecten die mogelijk van invloed zijn op de chemische toestand.

De richtsnoeren zijn opgebouwd rond acht vragen waarbij wordt voortgebouwd op de problemen die belanghebbenden in het kader van aanvragen voor nieuwe vergunningen of verlengingen van bestaande vergunningen hebben gemeld. Het doel ervan is om op basis van de interpretatie van diverse bepalingen uit de KRW, de grondwaterrichtlijn en de richtlijn milieukwaliteitsnormen oplossingen aan te reiken. In de richtsnoeren wordt met name uitgelegd over welke flexibiliteit lidstaten beschikken bij de beoordeling van de chemische toestand en de mogelijke achteruitgang daarvan, waarbij wordt benadrukt dat de doelstellingen van de KRW op het niveau van het waterlichaam als geheel moeten worden bereikt. In dit verband wordt benadrukt dat in de richtlijn milieukwaliteitsnormen wordt onderkend dat het voor bepaalde mijnbouw- of industriële activiteiten wellicht niet mogelijk is om de concentratie van een of meer verontreinigende stoffen in het uit die activiteiten afkomstige effluent te verlagen tot onder de in de wetgeving vastgestelde milieukwaliteitsnorm, met als gevolg dat de huidige verontreinigingsconcentraties in de omgeving van het lozingspunt worden overschreden. De richtlijn milieukwaliteitsnormen voorziet derhalve in de aanwijzing van "mengzones" waarbinnen overschrijding van de milieukwaliteitsnorm voor een van dat lozingspunt afkomstige verontreinigende stof aanvaardbaar is, mits in het waterlichaam als geheel aan de milieukwaliteitsnorm wordt voldaan. Om te voorkomen dat kwaliteitsnormen op een onnodig streng niveau worden vastgesteld en om ervoor te zorgen dat de naleving correct wordt beoordeeld, wordt in de richtsnoeren ook het belang ervan benadrukt om bij het overwegen van kwaliteitsnormen of het beoordelen van de naleving rekening te houden met natuurlijke achtergrondconcentraties en biologische beschikbaarheid.

Daarnaast bevatten de richtsnoeren een toelichting op de met de vergunningverlening verband houdende vereisten op grond van de KRW, de op grond van artikel 4, lid 7, geboden flexibiliteit en de nieuw ingevoerde artikelen 4, lid 7 bis, en 4, lid 7 ter, op grond waarvan de lidstaten projecten die kunnen leiden tot een achteruitgang van de toestand van een waterlichaam, kunnen toestaan. In het document wordt uiteengezet op welke wijze deze flexibiliteit kan worden toegepast om mijnbouw- en metaalverwerkingsprojecten te faciliteren, onder meer met betrekking tot indirecte chemische achteruitgang, waarbij nogmaals wordt benadrukt dat de KRW niet zodanig mag worden geïnterpreteerd dat daarmee een achteruitgang van de chemische toestand van een waterlichaam als gevolg van rechtstreekse lozingen van verontreinigende stoffen wordt toegestaan.

([9]) wfd - Library.

([10]) Richtlijn (EU) 2023/2413 van het Europees Parlement en de Raad van 18 oktober 2023 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2018/2001, Verordening (EU) 2018/1999 en Richtlijn 98/70/EG wat de bevordering van energie uit hernieuwbare bronnen betreft, en tot intrekking van Richtlijn (EU) 2015/652 van de Raad (PB L, 2023/2413, 31.10.2023).

([11]) Verordening (EU) 2023/1781 van het Europees Parlement en de Raad van 13 september 2023 tot vaststelling van een kader voor maatregelen ter versterking van het Europese halfgeleiderecosysteem en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/694 (PB L 229 van 18.9.2023, blz. 1).

([12]) Verordening (EU) 2024/1735 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van een kader van maatregelen ter versterking van het Europese ecosysteem voor de productie van nettonultechnologie en tot wijziging van Verordening (EU) 2018/1724 (PB L, 2024/1735, 28.6.2024).

([13]) Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake het versnellen van milieubeoordelingen (COM/2025/984 final).

Ten slotte wordt in de richtsnoeren uitgelegd dat er voor bestaande activiteiten, waaronder mijnbouwactiviteiten, bij de herziening van vergunningen of toelatingen mogelijk andere vrijstellingen van toepassing zijn. Dit houdt in dat er overeenkomstig artikel 4, leden 4 en 5, onder bepaalde voorwaarden na 2027 termijnverlengingen (indien dit door natuurlijke omstandigheden gerechtvaardigd is) en minder strenge milieudoelstellingen kunnen worden vastgesteld.

Dit zijn de acht vragen rondom welke de richtlijnen zijn opgesteld:

1. Hoe wordt de beoordeling van de chemische toestand met betrekking tot het voorkómen van achteruitgang uitgevoerd?

2. Hoe worden door de lidstaten de voor een bepaald stroomgebied specifieke verontreinigende stoffen voor oppervlaktewater en de verontreinigende stoffen die relevant zijn op nationaal niveau voor grondwater vastgesteld?

3. Hoe kan bij het vaststellen van milieukwaliteitsnormen of bij de beoordeling van de naleving rekening worden gehouden met natuurlijke achtergrondconcentraties en biologische beschikbaarheid?

4. Hoe kan de aanwijzing van mengzones de vergunningverlening vergemakkelijken zonder dat dit ten koste gaat van de verwezenlijking van de algemene doelstelling van de richtlijn?

5. Wat zijn de vereisten van de KRW ten aanzien van vergunningverlening?

6. Welke flexibiliteit biedt de richtlijn voor nieuwe activiteiten op het gebied van duurzame economische ontwikkeling?

7. Welke nieuwe vrijstellingen zijn er onlangs ingevoerd en op welke wijze kunnen deze de mijnbouw- en metaalverwerkende sector ten goede komen?

8. Welke flexibiliteit biedt de KRW nog meer om ervoor te zorgen dat vergunningen voor bestaande activiteiten en installaties kunnen worden verlengd?

1. **Hoe wordt de beoordeling van de chemische toestand met betrekking tot het voorkómen van achteruitgang uitgevoerd?**

Wettelijke bepalingen en relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie:

Artikel 2, lid 10, en artikel 2, lid 12; artikel 2, lid 24, en artikel 2, lid 25; artikel 4, lid 1, punt a), i) en artikel 4, lid 1, punt b), i); artikel 8, lid 1, en lid 2, en de bijlagen II en V bij de KRW (Richtlijn 2000/60/EG); artikel 3, lid 1, van de grondwaterrichtlijn (Richtlijn 2006/118/EG), zoals onlangs gewijzigd bij artikel 3, lid 1, punt c), en bij artikel 3, de nieuwe leden 1 bis en 1 ter, en de bijbehorende bijlagen; artikel 3, lid 1 bis, van de richtlijn milieukwaliteitsnormen (Richtlijn 2008/105/EG), zoals onlangs gewijzigd bij artikel 3, lid 1 bis, punt iii) en iv), en de laatste alinea van artikel 3, lid 1 bis, en de bijbehorende bijlagen, en de nieuwe definitie van "*achteruitgang van de toestand van een waterlichaam*" in artikel 2, lid 43, van de KRW.

Relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie: arrest van 1 juli 2015, Weser, C-461/13, en arrest van 28 mei 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

Interpretatie van de Commissie:

De **beoordeling van de chemische toestand van het oppervlaktewater** in het kader van de milieudoelstellingen van artikel 4 van de KRW is gebaseerd op de naleving van de EU-brede milieukwaliteitsnormen die zijn vastgesteld voor op EU-niveau aangewezen stoffen, en, met ingang van 21 december 2027 ([14]), op de naleving van de normen die zijn vastgesteld voor stoffen die zijn aangemerkt als verontreinigende stoffen die relevant zijn op nationaal niveau, de zogenaamde stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen. De **beoordeling van de chemische toestand van het grondwater** is gebaseerd op de naleving van de op EU-niveau vastgestelde kwaliteitsnormen en van de door de lidstaten vastgestelde drempelwaarden voor verontreinigende stoffen die relevant zijn op nationaal niveau. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze kwaliteitsnormen op grond van de KRW van toepassing zijn op het niveau van het waterlichaam en dat een milieukwaliteitsnorm niet automatisch als emissiegrenswaarde op het niveau van afzonderlijke installaties of activiteiten mag worden gehanteerd.

([14]) Richtlijn (EU) 2026/805. Indien bestaande bepalingen als gevolg van recente wijzigingen zijn gewijzigd, worden de nieuwe bepalingen besproken, hoewel de lidstaten nog tot december 2027 de tijd hebben om deze om te zetten.

Wat betreft de **geharmoniseerde EU-kwaliteitsnormen en nalevingstermijnen voor EU-brede verontreinigende stoffen in zowel oppervlaktewater als grondwater** ([15]) moet rekening worden gehouden met het feit dat er voor EU-brede verontreinigende stoffen die na de eerste vaststelling van de richtlijn milieukwaliteitsnormen en de grondwaterrichtlijn zijn opgenomen, mogelijk langere nalevingstermijnen en tijdelijke vrijstellingen van toepassing zijn. Een overzicht van deze termijnen is te vinden in bijlage I bij deze richtsnoeren.

Om de toestand van een waterlichaam te beoordelen, gaan de lidstaten uit van de resultaten van de monitoring. Om te beoordelen of de toestand als gevolg van een project mogelijk achteruitgaat, baseren de lidstaten zich op modellen of op het oordeel van deskundigen over de verwachte toestand na afronding van het project. De KRW biedt de lidstaten betrekkelijk veel ruimte bij de beoordeling in het kader van de **monitoring van oppervlakte- en grondwater**, bijvoorbeeld met betrekking tot de mogelijke groepering van waterlichamen, het aantal en de locatie van meetpunten, de te monitoren kwaliteitselementen en de aanbevolen meetfrequenties. Hierdoor is aanpassing aan de plaatselijke omstandigheden mogelijk.

De **nalevingsbeoordeling met betrekking tot de goede chemische toestand** vindt plaats op het niveau van het gehele waterlichaam, waarbij rekening wordt gehouden met de resultaten van de representatieve meetpunten die zich daarin bevinden en die zodanig zijn gekozen dat de omvang en de impact van de druk hierdoor als één geheel worden weergeven ([16]).

Op grond van de KRW zijn de lidstaten verantwoordelijk voor het aanmerken van waterlichamen op basis van de kenmerken van elk stroomgebiedsdistrict. Dit gebeurt in overeenstemming met de definities in artikel 2 van de KRW ([17]) en de in bijlage II bij de KRW vastgelegde algemene voorschriften. Het voornaamste doel om "waterlichamen" aan te wijzen, is om de toestand ervan nauwkeurig te kunnen beschrijven en met milieudoelstellingen te vergelijken. Op grond van de KRW kunnen oppervlaktewaterlichamen worden aangewezen met een van twee systemen, systeem A en systeem B; het ene is grotendeels gebaseerd op omvang en het andere op flexibeler criteria met een gelijkwaardig effect ([18]). Wat betreft grondwater biedt de KRW gezien de specifieke kenmerken van grondwater meer flexibiliteit bij het aanwijzen ervan. Er is aanvullende informatie beschikbaar over het aanwijzen van waterlichamen ([19]). Opgemerkt moet worden dat de omvang van het door een lidstaat overeenkomstig de bovengenoemde regels vastgestelde waterlichaam van invloed kan zijn op deze beoordeling.

De doelstellingen van de KRW, waaronder het in artikel 4, lid 1, vastgelegde beginsel om achteruitgang te voorkomen, zijn van toepassing op waterlichamen en niet op afzonderlijke installaties als zodanig. Niettemin is uit de jurisprudentie gebleken dat de verplichting voor de lidstaten om te voorkomen dat de toestand van waterlichamen achteruitgaat ook geldt voor afzonderlijke projecten die, indien nodig, kunnen worden toegestaan op grond van het stelsel van afwijkingen van datzelfde artikel 4 ([20]). Tegelijkertijd wordt in het kader van de KRW een geïntegreerde aanpak van de bestrijding van verontreiniging gehanteerd. Bij het beoordelen van de gevolgen van nieuwe projecten of nieuwe activiteiten voor de chemische toestand van een bepaald waterlichaam moeten de lidstaten rekening houden met **alle bestaande verontreinigingsbronnen** die van invloed zijn op diezelfde waterlichamen en met de mogelijkheden om de verontreiniging door die bronnen te verminderen.

Dit houdt in dat lidstaten de toelating voor een nieuw project dat tot nieuwe lozingen zou leiden, kunnen vergemakkelijken door de toegestane lozingen van bestaande installaties te beperken, bijvoorbeeld door het gebruik van de beste beschikbare beperkingstechnologieën verplicht te stellen. Dit is alleen mogelijk indien de relevante autoriteiten een duidelijk overzicht hebben van alle activiteiten die gevolgen hebben voor het waterlichaam en van de mogelijkheden om de betreffende vergunningen te herzien en aan te passen, zodat de belasting door verontreinigende stoffen kan worden verminderd en er als gevolg van een nieuwe activiteit dezelfde verontreinigende stoffen in hetzelfde waterlichaam kunnen worden geloosd zonder dat dit leidt tot een achteruitgang van de chemische toestand. Dit vergt een goede samenwerking en coördinatie tussen de verschillende autoriteiten die toezicht houden op de waterkwaliteit en de autoriteiten die zijn belast met de vergunningverlening. Een dergelijke coördinatie is vereist op grond van artikel 5 van de richtlijn industriële emissies ([21]) en komt tot uitdrukking in artikel 10 van de KRW. Opgemerkt moet worden dat nieuwe technologieën ter beperking van

([15]) N.B.: in de richtlijn milieukwaliteitsnormen en de grondwaterrichtlijn worden andere termen voor de betreffende kwaliteitsnormen gebruikt, namelijk "milieukwaliteitsnormen" voor oppervlaktewater en "kwaliteitsnormen" voor grondwater.

([16]) Dit vloeit voort uit de definitie van "goede chemische toestand" in artikel 2, leden 24 en 25, van de KRW en uit de monitoringbepalingen in bijlage V, punten 1.3 en 2.4, van de KRW. GUS-richtsnoeren nr. 7 — Monitoring in het kader van de KRW, nr. 15 — Monitoring van grondwater, nr. 19 — Chemische monitoring van oppervlaktewater en nr. 40 — Frequentie van chemische monitoring in oppervlaktewateren — die beschikbaar zijn op circabc, bieden een algemene methodologische benadering van monitoring met het oog op de uitvoering van de KRW.

([17]) Artikel 2, lid 10, van de KRW geeft een definitie van oppervlaktewater ("een onderscheiden oppervlaktewater van aanzienlijke omvang, zoals een meer, een waterbekken, een stroom, een rivier, een kanaal, een deel van een stroom, rivier of kanaal, een overgangswater of een strook kustwater") en artikel 2, lid 12, van de richtlijn geeft een definitie van grondwater ("een afzonderlijke grondwatermassa in een of meer watervoerende lagen").

([18]) ([18]) Bijlage II, punt 1.2, KRW.

([19]) CIS Guidance Document No 2 — Identification of Water Bodies (GUS-richtsnoer nr. 2 — Aanwijzing van waterlichamen) — beschikbaar op circabc, bevat concrete praktische aanbevelingen voor de aanwijzing van waterlichamen in het kader van de KRW.

([20]) C-461/13 punt 48.

([21]) Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële en emissies uit de veehouderij emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PB L 334 van 17.12.2010, blz. 17).

verontreiniging dankzij de voortdurende technologische vooruitgang die ook door het onlangs opgerichte Innovatiecentrum voor industriële transformatie en emissies (INCITE) ([22]) wordt ondersteund en de innovatieve producten die ook door in de EU gevestigde spelers op de markt worden gebracht steeds vaker op de markt beschikbaar komen en kunnen worden toegepast om bestaande installaties te verbeteren. De vermindering van de emissies van dergelijke installaties kan op zijn beurt bijdragen aan het bereiken van de doelstellingen van de KRW, terwijl er wordt voorzien in een marge voor eventuele extra lozingen als gevolg van nieuwe activiteiten zonder dat de algehele toestand achteruitgaat.

Voorbeelden:

— Voor een nieuwe mijnbouw- of metaalverwerkingsactiviteit moet een milieuvergunning worden verkregen om PFAS-houdend afvalwater in een nabijgelegen rivier te mogen lozen. De rivier is echter al verontreinigd als gevolg van andere industriële activiteiten die bepaalde hoeveelheden PFAS lozen die al verantwoordelijk zijn voor de slechte toestand van de rivier. Om achteruitgang van de toestand als gevolg van de nieuwe activiteit te voorkomen, kan de bevoegde autoriteit besluiten om de vergunningen voor de bestaande activiteiten te herzien. Deze kunnen lang geleden zijn verleend, toen er nog geen geschikte technieken waren om de PFAS-lozingen te beperken; inmiddels kunnen er echter nieuwe beperkende technieken beschikbaar zijn die dus in de betrokken vergunningen kunnen worden geïntegreerd. Het gevolg van de beperking van de van bestaande activiteiten afkomstige PFAS-emissies kan zijn dat de nieuwe activiteit doorgang kan vinden zonder dat dit leidt tot een achteruitgang van het waterlichaam of zonder dat de naleving van de milieukwaliteitsnorm voor PFAS in de toekomst in gevaar komt.

— Om toestemming te verlenen voor de lozing van kobalt vanuit een nieuwe installatie in een bepaald waterlichaam zou een bevoegde autoriteit de vergunningen voor andere installaties van waaruit kobalt in hetzelfde waterlichaam wordt geloosd, kunnen wijzigen door voor deze installaties te eisen dat de afvalwaterzuivering daarvan wordt verbeterd zodat de totale lozingen, ook die welke afkomstig zijn van de nieuwe installatie, niet leiden tot een achteruitgang van de chemische toestand.

— Voor de oorspronkelijke (in 2008 vastgestelde) milieukwaliteitsnorm voor nikkel bestaat de mogelijkheid om de nakoming uit te stellen via verlengingen van termijnen tot eind 2027. Aan de bij de laatste herziening van 2026 ingevoerde geactualiseerde (en strengere) milieukwaliteitsnorm voor nikkel in de richtlijn milieukwaliteitsnormen moet uiterlijk op 22 december 2033 worden voldaan, waarbij een termijnverlenging tot 22 december 2039 (of later, indien "natuurlijke omstandigheden" dit rechtvaardigen) mogelijk is.

2. **Hoe worden door de lidstaten de voor een bepaald stroomgebied specifieke verontreinigende stoffen voor oppervlaktewater en de verontreinigende stoffen die relevant zijn op nationaal niveau voor grondwater vastgesteld?**

Wettelijke bepalingen:

Artikel 2, lid 30 ter, van de onlangs gewijzigde KRW, en artikel 3, lid 1 ter, en bijlage II bij de onlangs gewijzigde grondwaterrichtlijn, en de nieuwe bijlage II bij de onlangs gewijzigde richtlijn milieukwaliteitsnormen.

Interpretatie van de Commissie:

Voor *oppervlaktewateren* volgt uit de nieuwe definitie van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen ([23]) dat er bij de beslissing of een bepaalde verontreinigende stof moet worden aangemerkt als stroomgebiedspecifieke verontreinigende stof en of er een (nationale) milieukwaliteitsnorm moet worden vastgesteld, met drie elementen rekening moet worden gehouden. Ten eerste is er het ruimtelijke element, d.w.z. er wordt vastgesteld dat de verontreinigende stof in significante hoeveelheden wordt geloosd op het niveau van een stroomgebied of deelstroomgebied, en niet noodzakelijkerwijs op het niveau van één waterlichaam. Ten tweede is er het "kwantitatieve" element, d.w.z. de verontreinigende stof wordt in "significante hoeveelheden" geloosd. Ten derde is er het "feitelijke risico"-element, d.w.z. dergelijke lozingen resulteren in een "significant risico" voor of via het aquatische milieu binnen het grondgebied van de lidstaat. Dit houdt in dat de lidstaten op basis van hun beoordeling van de belastende en beïnvloedende factoren overeenkomstig bijlage II bij de KRW een bepaalde verontreinigende stof niet als stroomgebiedspecifieke verontreinigende stof hoeven aan te merken indien die verontreinigende stof in het gehele stroomgebied wordt geloosd in slechts insignificante hoeveelheden die geen risico vormen, ook niet indien de stof als gevolg van een nieuwe activiteit wordt geloosd.

Ook voor *grondwater* moeten de lidstaten op stroomgebiedniveau bepalen welke waterlichamen moeten worden gemonitord op die aanvullende, nationale verontreinigingsparameters die indicatief zijn voor de gevolgen van de plaatselijke belasting waardoor het risico bestaat dat de goede chemische toestand van die waterlichamen verloren gaat en moeten ze dienovereenkomstig de maximaal toelaatbare drempelwaarden voor dergelijke *verontreinigende stoffen die relevant zijn op nationaal niveau* vaststellen.

([22]) Zie hier: European Innovation Centre for Industrial Transformation and Emissions | INCITE.

([23]) Zie de nieuwe definitie van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stof in artikel 2, lid 30 ter, van de KRW. Aan de hand van voorbeelden en beste praktijken zijn er, ter ondersteuning van de uitvoering niet-bindende, technische richtsnoeren voor het afleiden van milieukwaliteitsnormen opgesteld wfd - Library.

Voor zowel stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen (oppervlaktewateren) als verontreinigende stoffen die relevant zijn op nationaal niveau (grondwater) gelden verschillende nalevingstermijnen, afhankelijk van het tijdstip waarop de relevante verontreinigende stoffen zijn vastgesteld. Daarom hebben de lidstaten een zekere vrijheid om op eigen tempo tot naleving te komen zolang dit binnen de aangewezen termijnen gebeurt (zie voorbeeld).

Voorbeelden:

— De lidstaten hoeven kobalt niet als een stroomgebiedspecifieke verontreinigende stof aan te merken indien deze stof in het gehele stroomgebied wordt geloosd in slechts insignificante hoeveelheden die geen risico vormen, ook niet indien de stof als gevolg van een nieuwe activiteit wordt geloosd.

Indien een lidstaat in 2022 arseen heeft aangewezen als een verontreinigende stof die relevant is op nationaal niveau in zijn grondwater en dienovereenkomstig een drempelwaarde heeft vastgesteld, hoeft pas in 2033 aan die drempelwaarde te worden voldaan, d.w.z. aan het einde van de periode(n) van het stroomgebiedbeheerplan (SGBP) ([24]) die volgt op de periode waarin de nationale drempelwaarde is vastgesteld. Daarnaast hebben lidstaten de mogelijkheid om een tijdgerelateerde vrijstelling toe te passen indien de drempelwaarde niet kan worden gehaald op de nalevingsdatum van 2033 en mogen ze de naleving met één extra SGBP-periode uitstellen, d.w.z. tot 2039 (zie artikel 3, nieuw lid 1 ter, van de grondwaterrichtlijn). Deze nalevingsdata en mogelijke tijdgerelateerde vrijstellingen geven de bevoegde autoriteiten van de lidstaten en de exploitanten voldoende ruimte om passende maatregelen vast te stellen en uit te voeren om uiteindelijk te komen tot naleving van de drempelwaarden die tijdens de huidige cyclus (en toekomstige cycli) zijn vastgesteld.

3. **Hoe kan bij het vaststellen van milieukwaliteitsnormen of bij de beoordeling van de naleving rekening worden gehouden met natuurlijke achtergrondconcentraties en biologische beschikbaarheid?**

Wettelijke bepalingen:

Deel A, voetnoot 12, van bijlage I en deel B, punt 3, van bijlage I bij de richtlijn milieukwaliteitsnormen; artikel 2, lid 5, en delen A en C van bijlage II bij de grondwaterrichtlijn.

Interpretatie van de Commissie:

Voor **in de natuur voorkomende stoffen** ([25]), zoals metalen, moet rekening worden gehouden met natuurlijke achtergrondconcentraties en biologische beschikbaarheid ([26]) om te voorkomen dat kwaliteitsnormen op een onnodig streng niveau worden vastgesteld of om de naleving goed te kunnen beoordelen. De wetgeving staat de lidstaten toe om dit voor zowel oppervlaktewater als grondwater te doen.

Bij het vaststellen van milieukwaliteitsnormen op EU-niveau wordt bij **oppervlaktewateren rekening gehouden met de biologische beschikbaarheid**. Lidstaten worden aangemoedigd om, indien dit van toepassing is, hetzelfde te doen bij het vaststellen van hun nationale milieukwaliteitsnormen ([27]). Bij de beoordeling van de naleving van de milieukwaliteitsnormen op basis van gemonitorde concentraties moet rekening worden gehouden met **natuurlijke achtergrondniveaus**. Natuurlijke achtergrondconcentraties kunnen in mindering worden gebracht op gemeten concentraties voordat ze worden vergeleken met de milieukwaliteitsnorm voor oppervlaktewateren.

Voor **grondwater wordt bij de vaststelling van drempelwaarden rekening gehouden met natuurlijke achtergrondniveaus.**

Voor **nieuwe projecten** moeten de lidstaten daarom de **natuurlijke achtergrondconcentraties voor de betrokken waterlichamen bepalen** voordat het project van start gaat, aangezien deze onvermijdelijk van plaats tot plaats verschillen. Hiermee moet in het kader van elke toelatings- of vergunningsprocedure terdege rekening worden gehouden.

([24]) SGBP verwijst naar het stroomgebiedbeheerplan of de stroomgebiedbeheerplannen, die de lidstaten om de zes jaar moeten opstellen en waarin de maatregelenprogramma's om aan de doelstellingen van de KRW te voldoen, zijn opgenomen.

([25]) In de natuur voorkomende stoffen, zoals metalen, kunnen ook los van verontreinigingsbronnen worden gedetecteerd. Als gevolg van deze natuurlijke aanwezigheid hebben veel aquatische organismen zich mogelijk aangepast aan verhoogde concentraties van deze stoffen en is de impact van deze stoffen op het aquatisch organisme mogelijk lager.

([26]) De biologische beschikbaarheid, en daarmee de toxiciteit, kan aanzienlijk worden beïnvloed door de chemische samenstelling van het water (bv. hardheid, pH, opgeloste organische koolstof en andere waterkwaliteitsparameters die de biologische beschikbaarheid beïnvloeden).

([27]) Aan de hand van voorbeelden en beste praktijken zijn, ter ondersteuning van de uitvoering, voor de beoordeling van de naleving niet-bindende technische richtsnoeren opgesteld over het meewegen van de biologische beschikbaarheid van metalen en natuurlijke achtergrondconcentraties (CIS-richtsnoer nr. 38 — Technische richtsnoeren voor MKN voor metalen — beschikbaar op circabc).

Voorbeelden:

— Voor oppervlaktewateren geldt dat indien er in de ondergrond nikkel aanwezig is, lokale waterlichamen kunnen worden gekenmerkt door relatief hoge natuurlijke achtergrondniveaus van dat metaal. De winning van nikkel in dat gebied kan ertoe leiden dat er van deze winning afkomstig nikkelhoudend afvalwater in oppervlaktewaterlichamen terechtkomt. De reeds aanwezige natuurlijke achtergrondniveaus in die waterlichamen kunnen door de lidstaten bij de beoordeling van de naleving van de (EU-)milieukwaliteitsnorm voor nikkel in aanmerking worden genomen. Dit betekent dat lidstaten het natuurlijke achtergrondniveau kunnen "verdisconteren" voordat ze kunnen concluderen of de concentraties voldoen aan de toepasselijke kwaliteitsnorm.

— In het geval van grondwater, als de natuurlijke achtergrondniveaus van nikkel in een aan de invloeden van nikkelwinning blootgesteld grondwaterlichaam hoog zijn, moeten deze in aanmerking worden genomen bij het vaststellen van de drempelwaarde voor het bepalen van de goede chemische toestand van het grondwater.

4. **Hoe kan het gebruik van mengzones de vergunningverlening vergemakkelijken zonder dat dit ten koste gaat van de verwezenlijking van de algemene doelstelling van de richtlijn?**

Wettelijke bepalingen:

Artikel 2, lid 10, en artikel 10 van de KRW en artikel 4 van de richtlijn milieukwaliteitsnormen.

Interpretatie van de Commissie:

De eenvoudigste en meest kosteneffectieve manier om waterverontreiniging te beëindigen is, voor zover dit mogelijk is, bij de bron. Regelingen voor de beperking van de lozing van effluenten zijn normaal gesproken ontworpen om te voorkomen dat de concentraties van verontreinigende stoffen in het ontvangende waterlichaam de toepasselijke kwaliteitsnormen overschrijden. Er wordt echter rekening gehouden met verdunning nabij het lozingspunt. Dit komt doordat het voor bepaalde industriële activiteiten wellicht niet mogelijk is om de concentratie van een of meer verontreinigende stoffen in het effluent te verlagen tot onder de milieukwaliteitsnorm, waardoor de huidige verontreinigingsconcentraties in de omgeving van het lozingspunt worden overschreden.

Op grond van de wetgeving, met name artikel 4 van de richtlijn milieukwaliteitsnormen, mogen lidstaten aan lozingspunten grenzende proportionele "mengzones" aanwijzen; binnen deze mengzones worden overschrijdingen van de milieukwaliteitsnorm voor een uit dat lozingspunt afkomstige verontreinigende stof aanvaardbaar geacht, mits uit de algemene resultaten van andere meetpunten in het waterlichaam (buiten de mengzone) blijkt dat deze geen gevolgen hebben voor de naleving van de normen in de rest van het oppervlaktewaterlichaam en dat aan een aantal daarmee samenhangende criteria wordt voldaan. Mengzones zijn dus een krachtig instrument om nieuwe verontreinigingsbronnen te bestrijden. Zoals uitgelegd in de daarmee samenhangende richtsnoeren van de Commissie ([28]) is een eerste vereiste voor het toepassen van mengzones dat alle mogelijke en niet onevenredig kostbare mitigerende maatregelen worden genomen om achteruitgang van de chemische toestand te voorkomen. Dit houdt ten minste in dat exploitanten gebruikmaken van de beste beschikbare technieken die op grond van de richtlijn industriële emissies van toepassing zijn, en indien mogelijk nog strengere emissiebeperkingen hanteren om aan de milieukwaliteitsnormen te voldoen. In de lidstaten bestaat in veel sectoren al geruime tijd een praktijk waarbij rekening wordt gehouden met het nauwe verband tussen de emissies van onder de richtlijn industriële emissies vallende installaties en het al dan niet naleven van de milieukwaliteitsnormen en met de wijze waarop dit in de vergunningsprocedure wordt opgelost. Er moet voldoende rekening worden gehouden met mogelijke gevolgen voor beschermde of kwetsbare gebieden (bv. drinkwatergebieden).

Hoewel de wetgeving dit alleen uitdrukkelijk voorschrijft voor prioritaire stoffen met een op EU-niveau vastgestelde kwaliteitsnorm moeten de lidstaten hetzelfde beginsel en verwante criteria naar analogie toepassen op lozingen van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen vanuit puntbronnen. Niet alle lidstaten maken gebruik van deze flexibiliteit, d.w.z. van de mogelijkheid om mengzones in te stellen, aangezien dit in de richtlijn slechts een optie is ("kunnen"). Dit kan de vergunningverlening voor nieuwe activiteiten bemoeilijken, namelijk indien er een meetpunt in de buurt van de geplande installatie is dat onvermijdelijk overschrijdingen als gevolg van nieuwe lozingen zal registreren.

Voorbeeld:

— Indien ten gevolge van een nieuwe mijnbouwactiviteit lozingen van door mijnbouw veroorzaakt afvalwater in een nabijgelegen oppervlaktewaterlichaam zouden kunnen leiden tot overschrijding van de milieukwaliteitsnorm voor een of meer verontreinigende stoffen in de nabijheid van het lozingspunt, wordt de bevoegde autoriteit aangemoedigd om een mengzone aan te wijzen, waar overschrijdingen van de milieukwaliteitsnorm voor deze stoffen niet in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van de toestand of waar geen monitoring plaatsvindt, mits ervoor wordt gezorgd dat de toestand van het waterlichaam als geheel niet achteruitgaat.

([28]) Ter ondersteuning van de uitvoering heeft de Commissie technische richtsnoeren getiteld "The identification of mixing zones pursuant to Art. 4(4) of the Directive 2008/105/EC" (De aanwijzing van mengzones overeenkomstig artikel 4, lid 4, van Richtlijn 2008/105/EG" (C(2010) 9369) gepubliceerd.

5. **Wat zijn de vereisten van de KRW ten aanzien van vergunningverlening?**

Wettelijke bepalingen en relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie:

Artikel 4, leden 1 en 7, van de KRW.

Relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie: arrest van 1 juli 2015, Weser, C-461/13, en arrest van 28 mei 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

Interpretatie van de Commissie:

Volgens de interpretatie van het Hof van Justitie van artikel 4, lid 1, punt a), i) tot en met iii), van de KRW moeten lidstaten, behoudens indien een afwijking wordt toegestaan, hun goedkeuring voor een project weigeren wanneer dat project een achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam kan teweegbrengen of het bereiken van een goede toestand van het water respectievelijk een goed potentieel op het volgens die richtlijn relevante tijdstip in gevaar brengt. De KRW geeft noch gedetailleerde procedurele vereisten voor de toelating van nieuwe projecten (zoals procedures voor vergunningverlening, toelating enz.), noch bijzonderheden over de beoordeling, zoals informatievereisten. Eenvoudigheidshalve zouden de voor de KRW relevante beoordelingen kunnen worden gecombineerd en plaatsvinden in het kader van een milieueffectbeoordeling indien projecten op grond van verschillende onderdelen van het EU-recht, onder meer de MEB-richtlijn ([29]) en de habitatrichtlijn ([30]), aan een milieueffectbeoordeling moeten worden onderworpen ([31]).

Uit jurisprudentie ([32]) blijkt dat een screening of een "toepasselijkheidstoets" op grond van artikel 4, lid 7, van de KRW voldoende kan zijn voor veel projecten waarvoor achteruitgang kan worden uitgesloten. De "screening" zorgt ervoor dat — rekening houdend met het voorzorgsbeginsel — het verwachte effect van het geplande project (inclusief de mitigerende maatregelen) op de mogelijk getroffen waterlichamen met voldoende zekerheid wordt bepaald.

Daarom moet de bevoegde autoriteit van de lidstaat, alvorens toestemming te verlenen, met voldoende zekerheid vaststellen dat een project geen achteruitgang zal veroorzaken of het bereiken van de goede toestand respectievelijk een goed potentieel in gevaar zal brengen. Deze beslissing moet vóór de start van het project worden genomen op basis van goed gedocumenteerd bewijsmateriaal. In veel gevallen kunnen projecten die duidelijk geen invloed hebben op de toestand of het potentieel van het waterlichaam via een globale schifting tijdens een eerste screening worden uitgesloten.

Aangezien het project enkel in de planningsfase wordt gescreend, zal de screening waarschijnlijk gebeuren op basis van het oordeel van deskundigen aan de hand van de effecten van soortgelijke projecten in het verleden en/of modellering van de mogelijke effecten. Alleen projecten waarvoor een achteruitgang van de toestand wordt verwacht, moeten grondig worden beoordeeld op overeenstemming met de criteria van artikel 4, lid 7, van de KRW voordat er een besluit wordt genomen over het wel of geen toestemming geven voor het project.

Voorbeeld:

— Als de bevoegde instantie onder meer op basis van bij de exploitant verzamelde informatie tot de slotsom kan komen dat een gepland project (bv. door de toepassing van mitigerende maatregelen, die tot de inherente elementen ervan zouden moeten worden gerekend) naar verwachting geen achteruitgang zal veroorzaken en evenmin het bereiken van de goede toestand of een goed potentieel in gevaar zal brengen, hoeft de bevoegde instantie zich niet te beroepen op artikel 4, lid 7, van de KRW en hoeft zij niet aan te tonen dat er aan de voorwaarden van artikel 4, lid 7, van die richtlijn is voldaan en kan er voor het project toestemming worden verleend.

6. **Op welke wijze komt de richtlijn tegemoet aan nieuwe activiteiten op het gebied van duurzame economische ontwikkeling?**

Wettelijke bepalingen en relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie:

Artikel 4, lid 7, van de KRW; punt 1.4.3 van bijlage V bij de KRW.

Relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie: arrest van 1 juli 2015, Weser, C-461/13, en arrest van 28 mei 2020, Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18.

([29]) Richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, PB L 26 van 28.1.2012, blz. 1.

([30]) Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, PB L 206 van 22.7.1992, blz. 7.

([31]) Ter ondersteuning van de uitvoering zijn hier niet-bindende technische richtsnoeren met voorbeelden en beste praktijken te vinden voor de uitvoering van artikel 4, lid 7, van de KRW.

([32]) Het Hof verwijst naar (voorlopige) beoordeling als een voorbereidende stap (C-535/18) 62018CJ0535.

Interpretatie van de Commissie:

In de KRW is voorzien in de mogelijkheid om voor projecten af te wijken van het beginsel om achteruitgang te voorkomen, mits a) het project van hoger openbaar belang is, b) alle haalbare stappen worden ondernomen om de nadelige gevolgen te beperken, c) er geen betere milieualternatieven zijn die haalbaar zijn en geen onevenredige kosten met zich meebrengen, en d) de redenen in het stroomgebiedbeheerplan specifiek worden uiteengezet en toegelicht.

Uit de tekst van artikel 4, lid 7, van de KRW blijkt duidelijk dat lidstaten zich kunnen beroepen op deze vrijstelling en geen inbreuk maken op de richtlijn indien het niet bereiken van een goede grondwatertoestand of een goede ecologische toestand of een goed potentieel of het niet voorkómen van achteruitgang van de *toestand van grond- of oppervlaktewaterlichamen* verband houdt met het toestaan van twee soorten projecten:

a) "nieuwe veranderingen van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam of wijzigingen in de stand van grondwaterlichamen" of

b) "nieuwe duurzame activiteiten van menselijke ontwikkeling".

Het begrip nieuwe "*veranderingen van de fysische kenmerken van een oppervlaktewaterlichaam*" sluit veranderingen van de chemische toestand ervan als gevolg van puntbronnen of diffuse bronnen van verontreiniging, waaronder rechtstreekse lozingen van verontreinigende stoffen, uit. Als deze nieuwe, fysische veranderingen echter indirect de concentraties van reeds aanwezige verontreinigende stoffen in het veranderde waterlichaam zouden wijzigen (bijvoorbeeld door de verplaatsing van verontreinigde sedimenten, waardoor ingekapselde verontreinigende stoffen in het water zouden vrijkomen), dan zou dit neerkomen op een indirecte verslechtering van de chemische toestand waarop de vrijstelling van toepassing zou kunnen zijn. Wat betreft het begrip "*nieuwe veranderingen in de grondwaterstand*": hiervan zou bijvoorbeeld sprake zijn als een dergelijke verandering indirect het vrijkomen van chemische stoffen uit gesteentelagen met zich meebrengt, waardoor achteruitgang wordt veroorzaakt of wordt bijgedragen aan een verhoogde concentratie van de bestaande verontreiniging.

Voor "*nieuwe duurzame activiteiten van menselijke ontwikkeling*" staat de richtlijn alleen achteruitgang van *oppervlaktewateren* van een hoge naar een goede toestand toe. Dit betekent dat de vrijstelling niet van toepassing is op projecten die de ecologische toestand van een oppervlaktewaterlichaam slechter dan goed zouden maken. Het betekent ook dat de vrijstelling niet van toepassing is op projecten die de chemische toestand zouden doen achteruitgaan ([33]). Dit kan worden afgeleid uit het feit dat de chemische status alleen wordt gerubriceerd als "goed" of "slecht" en dat er niet zoiets is als een "hoge" chemische toestand.

Voorbeelden:

— In het geval van nieuwe baggeractiviteiten in hetzelfde waterlichaam die leiden tot het opwervelen van chemische stoffen die niet eerder bij monsternames van het water waren aangetroffen doordat ze in het sediment ingesloten zaten, kan een dergelijke achteruitgang van de chemische toestand in een bepaald oppervlaktewater gerechtvaardigd zijn in het licht van de fysieke werkzaamheden die nodig zijn om de primaire activiteit uit te voeren.

— Als wateronttrekkingen leiden tot veranderingen van de grondwaterstand waardoor indirect verontreinigende stoffen loskomen, kan de daaruit voortvloeiende achteruitgang van de chemische toestand gerechtvaardigd zijn.

7. **Wat zijn de onlangs ingevoerde nieuwe vrijstellingen en op welke manier kan hiervan worden gebruikgemaakt in het geval van projecten in de mijnbouw en de metaalverwerkende sector of in het geval van andere projecten die een achteruitgang van de chemische toestand teweegbrengen?**

Wettelijke bepalingen en relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie:

Artikel 4, leden 7 bis en 7 ter, van de onlangs gewijzigde KRW.

Interpretatie van de Commissie:

Bij Richtlijn (EU) 2026/805 zijn twee nieuwe uitzonderingen toegevoegd voor kortetermijneffecten op waterlichamen en de achteruitgang van de chemische toestand als gevolg van de verplaatsing van verontreinigende stoffen zonder algemene toename van de verontreiniging. Deze vrijstellingen zijn ingevoerd op basis van de praktische ervaring van de lidstaten met de uitvoering, met als doel de administratieve last te verminderen en de toelating van projecten te vergemakkelijken, zelfs als hierdoor enige achteruitgang van de chemische toestand wordt veroorzaakt. Deze nieuwe vrijstellingen zullen met name de vergunningverlening voor nieuwe mijnbouw- of metaalverwerkingsprojecten vergemakkelijken.

([33]) In het kader van de gemeenschappelijke uitvoeringsstrategie zijn op grond van de KRW deze niet-bindende richtsnoeren ontwikkeld: "Guidance Document No. 36 Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7)" (richtsnoer nr. 36, vrijstellingen van de milieudoelstellingen overeenkomstig artikel 4, lid 7).

In het kader van de ***vereenvoudigde procedure voor projecten die slechts kortetermijneffecten op waterlichamen hebben***, wordt niet vereist dat het project of de activiteit van "hoger openbaar belang" is en dat de doelstellingen ervan niet kunnen worden bereikt met "*andere, voor het milieu aanmerkelijk gunstigere middelen die geen onevenredig hoge kosten met zich brengen*". Na een voorafgaande betrouwbare beoordeling ("screening") kan worden besloten om een nieuw project door te zetten indien de conclusie luidt dat de negatieve effecten op een waterlichaam niet langer dan één jaar (d.w.z. wanneer chemische of fysisch-chemische elementen worden aangetast) of niet langer dan drie jaar (d.w.z. wanneer biologische kwaliteitselementen worden aangetast) zullen duren. De start van de uitvoering van het project moet worden opgevat als de fysieke start van de werkzaamheden. Een verificatie achteraf is nodig om de kortetermijngevolgen vast te stellen. Er mag worden gebruikgemaakt van bestaande monitoringsystemen die zijn opgezet overeenkomstig bijlage V bij de KRW. Alleen indien bestaande monitoringregelingen ontoereikend zijn, moeten deze worden aangevuld met bijkomende ad-hocmonitoring.

De ***andere vereenvoudigde procedure***, waarvoor evenmin vereist is dat het project of de activiteit van "*hoger openbaar belang*" is, ***heeft betrekking op*** specifieke projecten of activiteiten die kunnen leiden tot een ***achteruitgang van de chemische toestand*** van een waterlichaam ***als gevolg van een verplaatsing van bestaand verontreinigd water of sedimenten*** (d.w.z. niet door nieuwe lozingen) van een oppervlaktewaterlichaam naar hetzelfde of een ander waterlichaam, of van een grondwaterlichaam naar een oppervlaktewaterlichaam, zonder dat dit leidt tot een nettotoename van de verontreinigende belasting en mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. De verplaatsing moet onderworpen zijn aan voorafgaande regelgeving of toestemming en er mogen geen aanzienlijk betere milieuopties op grond van technische haalbaarheid of onevenredige kosten zijn. Alle praktisch uitvoerbare stappen moeten worden ondernomen, met name indien mogelijk de behandeling van water en sedimenten, om de gevolgen voor het ontvangende waterlichaam te beperken en een toename van het algemene risico voor de volksgezondheid en het milieu te voorkomen. Verplaatsing kan alleen ontvangende oppervlaktewaterlichamen aantasten die al niet in een goede chemische toestand verkeren met betrekking tot de meeste verplaatste verontreinigende stoffen, en in het bijzonder met betrekking tot de meest persistente en bioaccumulerende verplaatste verontreinigende stoffen, en er wordt niet verwacht dat de ecologische toestand of het ecologisch potentieel van het ontvangende waterlichaam in een lagere klasse zal terechtkomen als gevolg van de verplaatsing van die verontreinigende stoffen. Ten slotte moet de verplaatsing verboden zijn in de buurt van drinkwaterwinningspunten en mag ze niet leiden tot een toename van de zuiveringsbehandeling die nodig is voor de productie van drinkwater.

Verwacht wordt dat projecten waarbij verontreinigde sedimenten of water binnen of tussen waterlichamen moeten worden verplaatst, door deze vrijstelling worden gefaciliteerd. Deze vrijstelling stelt de lidstaten dus in staat projecten waarop artikel 4, lid 7, voorheen niet van toepassing was, toe te staan.

Voorbeelden:

— De nieuwe bepaling over kortetermijneffecten zou kunnen worden gebruikt om bouw- en/of onderhoudswerkzaamheden te faciliteren, ook in verband met mijnbouwprojecten (bv. een brug over een waterweg, een infrastructuur voor bescherming tegen overstromingen, projecten voor duurzame huisvesting enz.) die slechts gedurende een korte periode een impact hebben op de chemische en fysisch-chemische kwaliteitselementen en de ecologische kwaliteitselementen van een oppervlaktewaterlichaam, mits wordt voldaan aan de hierboven beschreven wettelijke voorwaarden. Dit kan ook relevant zijn met betrekking tot de beoordeling van exploratieactiviteiten of beproevingen van nieuwe technologieën die alleen kortetermijneffecten met zich meebrengen. De bevoegde instantie kan deze vrijstelling toepassen als zij op basis van een betrouwbare beoordeling vooraf (bijvoorbeeld op basis van eerdere ervaring met soortgelijke projecten, beoordeling door deskundigen of modellering) tot de slotsom komt dat eventuele negatieve kortetermijneffecten na één jaar of, in het geval van biologische kwaliteitselementen, na maximaal drie jaar na aanvang van de uitvoering van het project niet meer detecteerbaar zullen zijn.

— Op grond van de nieuwe bepaling inzake de verplaatsing van verontreiniging zouden de bouw van nieuwe woningen, mijnbouwprojecten of industriële faciliteiten in sterk verontreinigde gebieden waarbij bijvoorbeeld reeds verontreinigd grondwater moet worden onttrokken en geloosd in een nabijgelegen oppervlaktewaterlichaam kunnen worden toegestaan, mits er — onder andere — geen nettotoename van de verontreinigende belasting in het ontvangende waterlichaam wordt veroorzaakt. Zoals hierboven reeds werd opgemerkt is het voor de vereenvoudigde procedure in het kader van deze vrijstelling niet vereist dat het project of de activiteit wordt erkend als een project van hoger openbaar belang. De bevoegde autoriteit moet echter waarborgen dat de samenstelling van het water of de sedimenten die worden verplaatst, bekend is en moet zich ervan vergewissen dat het ontvangende waterlichaam zich wat betreft de meeste verontreinigende stoffen die worden verplaatst reeds in een slechte chemische toestand bevindt, met name met betrekking tot de meest persistente en bioaccumulatieve verontreinigende stoffen.

— In het geval van baggerspecie die vanuit een waterlichaam in een ander waterlichaam wordt geloosd, kan de verplaatsing van verontreinigde sedimenten van het ene (deel van een) oppervlaktewaterlichaam naar een ander ondanks de inbreng van verontreinigende stoffen ook doorgaan. Dit is bijvoorbeeld van belang in het geval van havengebieden waar dergelijke activiteiten regelmatig worden uitgevoerd. Dit is mogelijk mits het ontvangende waterlichaam zich wat betreft de meeste van de verplaatste verontreinigende stoffen reeds in een slechte chemische toestand bevindt.

— Een ander voorbeeld van projecten of activiteiten waarvoor de toepassing van deze vrijstelling gunstig kan zijn, is sanering van een grondwaterlichaam na de sluiting van een mijn, waarbij verontreinigd water wordt onttrokken, voor zover mogelijk behandeld en vervolgens in een nabijgelegen oppervlaktewaterlichaam wordt geloosd. Dit is mogelijk mits het ontvangende waterlichaam zich wat betreft de meeste van de verplaatste verontreinigende stoffen reeds in een slechte chemische toestand bevindt.

8. **Welke andere mogelijkheden biedt de KRW nog meer om vergunningen voor bestaande activiteiten en installaties te verlengen?**

Wettelijke bepalingen:

Artikel 4, leden 4 en 5, artikel 10 en artikel 11, leden 3 en 5, van de KRW.

Interpretatie van de Commissie:

Op grond van artikel 11 van de KRW zijn de lidstaten — om naleving van de doelstellingen van de richtlijn te bereiken — verplicht om gebruik te gaan maken van een lijst van verplichte controles op activiteiten die van invloed zijn op waterlichamen.

Dit houdt bijvoorbeeld ook in dat de lidstaten moeten beschikken over een systeem van voorafgaande regulering, voorafgaande toestemming of registratie op basis van algemeen bindende regels voor het beheersen van puntbronlozingen (bv. afzonderlijke industriële installaties) die oppervlaktewaterverontreiniging kunnen veroorzaken.

Op grond van artikel 11 van de KRW moeten deze controles ook regelmatig worden herzien en geactualiseerd. Bovendien hebben vergunningen vaak een beperkte geldigheidsduur en moeten ze bij verlenging worden herzien.

In beginsel is het bij een dergelijke herziening of actualisering van een bestaande vergunning niet nodig om gebruik te maken van een nieuwe voorafgaande toestemming overeenkomstig artikel 4, lid 7, van de KRW aangezien het om een reeds bestaande en gerechtvaardigde activiteit gaat waarvoor reeds een vergunning was verleend.

Alleen als de activiteit dermate wordt gewijzigd of uitgebreid dat dit een mogelijke achteruitgang van de toestand van het waterlichaam met zich meebrengt, kan een dergelijke voorafgaande toestemming overeenkomstig artikel 4, lid 7, van de KRW nodig zijn. Wijzigingen aan of uitbreidingen van bestaande activiteiten kunnen, net als nieuwe projecten of activiteiten, van invloed zijn op de toestand van oppervlaktewaterlichamen (bv. als gevolg van lozingen) of grondwaterlichamen (bv. als gevolg van een gewijzigde grondwaterstand waardoor de kwantitatieve en/of chemische toestand van het grondwater achteruitgaat). Zoals dit geldt voor alle activiteiten die onder artikel 4, lid 7, van de KRW vallen, zal de bevoegde autoriteit moeten bepalen of de veranderingen van dien aard zijn dat hierdoor de toestand mogelijk achteruitgaat, zodat een rechtvaardiging overeenkomstig dat lid vereist is. Dit kan worden beoordeeld aan de hand van een voorafgaande beoordeling of screening.

Dit is in overeenstemming met het recente vergunningsvoorstel van de Commissie ([34]) waarin de bij wijzigingen of uitbreidingen van een bestaande activiteit te volgen procedure wordt verduidelijkt.

Concluderend kan worden gesteld dat bestaande activiteiten die geen betrekking hebben op grote nieuwe werkzaamheden, onderworpen zijn aan de periodieke controles die vereist zijn krachtens artikel 11, lid 3, van de KRW, zonder dat verdere toestemming op grond van artikel 4, lid 7, van die richtlijn nodig is.

Bovendien kunnen de bevoegde instanties, wanneer een waterlichaam wordt aangetast als gevolg van bestaande activiteiten die het bereiken van een goede toestand, met inbegrip van de chemische toestand, belemmeren, een beroep doen op de tijdgerelateerde vrijstellingen van artikel 4, lid 4, of op de vrijstelling waarbij lagere milieudoelstellingen mogen worden vastgesteld (artikel 4, lid 5), mits aan de daarin vastgestelde criteria wordt voldaan. Indien vergunningen moeten worden herzien en mogelijk geactualiseerd, moet worden nagegaan of er nog steeds aan de criteria voor het toestaan van dergelijke vrijstellingen wordt voldaan.

Met name kan de bevoegde instantie op grond van artikel 4, lid 4, de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn om de milieudoelstellingen te bereiken, tot eind 2027 spreiden over verschillende SGBP-cycli ([35]). Echter, in het geval van een verlenging van de termijn op basis van "natuurlijke omstandigheden" ([36]) , d.w.z. indien kan worden aangetoond dat alle maatregelen voor het bereiken van een goede toestand zijn genomen, maar dat "de natuur" meer tijd nodig heeft om zich te herstellen, kan de verlenging zelfs tot na 2027 van toepassing zijn. Ten slotte kan voor pas in 2013 of 2026 ingevoerde kwaliteitsnormen een termijnverlenging van maximaal twee extra SGBP-cycli (voor de in 2013 ingevoerde kwaliteitsnormen) of maximaal één extra SGBP-cyclus (voor de in 2026 ingevoerde kwaliteitsnormen) worden aangevraagd, dus respectievelijk tot eind 2039 of eind 2045.

([34]) Voorstel voor een verordening inzake het versnellen van milieubeoordelingen — (COM(2025)984 final).

([35]) In overeenstemming met artikel 11, lid 8, van de KRW moeten in het kader van een geactualiseerd programma vastgestelde nieuwe of herziene maatregelen binnen drie jaar na de vaststelling ervan operationeel zijn (bv. halverwege elke cyclus), maar de effecten worden mogelijk pas later zichtbaar (indien een termijnverlenging bijvoorbeeld is gebaseerd op technische haalbaarheid en er een studie moet worden uitgevoerd, moet de studie halverwege de cyclus worden gestart, maar worden de resultaten mogelijk pas later in de cyclus verkregen).

([36]) Op grond van artikel 4, lid 4, van de KRW kunnen lidstaten de naleving tot eind 2027 uitstellen vanwege technische haalbaarheid, onevenredige kosten of natuurlijke omstandigheden; voor natuurlijke omstandigheden kan naleving zelfs langer worden uitgesteld, d.w.z. wanneer alle noodzakelijke maatregelen zijn genomen, maar de natuur meer tijd nodig heeft om zich te herstellen.

Voorts mogen de lidstaten op grond van artikel 4, lid 5, van de KRW voor specifieke waterlichamen minder strenge milieudoelstellingen nastreven dan die welke op grond van artikel 4, lid 1, van de kaderrichtlijn zijn vastgesteld, wanneer deze waterlichamen in zodanige mate door menselijke activiteiten zijn aangetast of hun natuurlijke gesteldheid van dien aard is dat het bereiken van deze doelstellingen niet haalbaar of onevenredig kostbaar zou zijn, mits zij evenwel alle haalbare en niet onevenredig kostbare maatregelen hebben genomen om de verdere achteruitgang zoveel mogelijk te beperken. Dit houdt met betrekking tot alle activiteiten die van invloed zijn op dat waterlichaam in dat de bevoegde autoriteit ervoor heeft gezorgd dat de vergunningen periodiek worden herzien en indien nodig worden geactualiseerd in overeenstemming met de beste beschikbare technieken en dat alle niet onevenredig kostbare mitigerende maatregelen worden uitgevoerd. Er moet ook rekening worden gehouden met de eis van de "gecombineerde aanpak" voor lozingen in oppervlaktewater op grond van artikel 10 van de KRW, waarbij de bevoegde autoriteiten ertoe worden verplicht te waarborgen dat de beste beschikbare technieken worden toegepast en dat wordt voldaan aan alle kwaliteitsdoelstellingen en normen die op grond van andere relevante EU-wetgeving zijn vastgesteld, en waar nodig strengere emissiecontroles op te leggen.

In dit verband moet worden opgemerkt dat sommige alomtegenwoordige, persistente, bioaccumulerende en toxische stoffen, zoals kwik, in waterlichamen aanwezig kunnen zijn als gevolg van historische activiteiten (historische verontreiniging). Indien het niet mogelijk is of onevenredig kostbaar is om de historische verontreiniging aan te pakken, kan artikel 4, lid 5, van de KRW worden toegepast.

Samengevat: voor bestaande activiteiten, waaronder mijnbouwactiviteiten, zijn bij de herziening van vergunningen of toelatingen mogelijk andere vrijstellingen van toepassing. Dit houdt in dat er onder bepaalde voorwaarden na 2027 termijnverlengingen (indien dit door natuurlijke omstandigheden gerechtvaardigd is) en minder strenge milieudoelstellingen kunnen worden vastgesteld. Er zijn aanvullende richtsnoeren beschikbaar ([37]).

Voorbeelden:

— Een lidstaat heeft maatregelen ingesteld om lozingen of verliezen van nutriënten in verband met een mijnbouwactiviteit stop te zetten of aanzienlijk te verminderen (bv. door ervoor te zorgen dat dit op grond van de betreffende vergunning vereist is). Gezien echter de tijd die natuurlijke processen nodig hebben, zijn de maatregelen mogelijk niet toereikend om herstel van de getroffen waterlichamen uiterlijk in 2027 mogelijk te maken. De lidstaten beroepen zich in het desbetreffende SGBP op een termijnverlenging overeenkomstig artikel 4, lid 4, en verstrekken een samenvatting van de genomen maatregelen en het tijdschema voor de uitvoering ervan. De maatregelen worden voortdurend geëvalueerd om de doeltreffendheid ervan te waarborgen terwijl in volgende SGBP's wordt beoordeeld of verdere verlenging nodig is.

— In verband met een bestaande mijnbouwactiviteit vindt lozing plaats van zilver, waarvoor in de herziening van 2026 een kwaliteitsnorm is vastgesteld waarvan de naleving uiterlijk in 2039 een feit moet zijn. Indien de bevoegde autoriteit vaststelt dat de kwaliteitsnorm om redenen van technische haalbaarheid of onevenredige kosten niet binnen deze termijn kan worden gehaald, kan de bevoegde autoriteit de uiterste nalevingsdatum overeenkomstig artikel 4, lid 4, uitstellen tot 2045.

— Een oppervlaktewaterlichaam is aangetast door historische kwikverontreiniging en er is geen technisch haalbare maatregel om uiterlijk in 2027 aan de milieukwaliteitsnorm te voldoen. De concentraties zullen slechts langzaam afnemen om (ruim na 2027) lagere niveaus te bereiken als gevolg van verspreiding en verdunning met regenwater, dat naar verwachting minder verontreinigd zal zijn, onder andere dankzij de door de EU en wereldwijd gedane inspanningen op het gebied van decarbonisatie, de werkzaamheden in het kader van het Verdrag van Minamata en de EU-wetgeving inzake kwik. Er bestaan mogelijk geen alternatieve maatregelen om het waterlichaam te saneren of dergelijke maatregelen zijn onevenredig kostbaar. In dat geval zou de lidstaat moeten overwegen een beroep te doen op artikel 4, lid 5, en een lagere milieudoelstelling voor kwik vast te stellen om alleen de maximaal haalbare toestand te bereiken.

— Een bestaande mijnbouwlocatie voor kritieke grondstoffen of industriële activiteit is al tientallen jaren in bedrijf, wat zekere gevolgen heeft voor de goede chemische toestand van het oppervlaktewaterlichaam. De vergunning voor de activiteit waarborgt nu al dat de exploitant de best mogelijke maatregelen toepast om lozingen in het betrokken waterlichaam te verminderen (of, indien van toepassing, dat de exploitant eventuele saneringsverplichtingen van het betrokken gebied ten gevolge van vroegere activiteiten heeft uitgevoerd) en de bevoegde autoriteit concludeert dat het niet mogelijk is om aanvullende maatregelen te treffen die haalbaar en niet onevenredig kostbaar zijn om de emissies verder te verminderen tot een niveau waarmee naleving van de bestaande MKN kan worden gewaarborgd. De lidstaten moeten overwegen een beroep te doen op artikel 4, lid 5, en een lagere milieudoelstelling voor de betrokken verontreinigende stoffen vast te stellen om alleen de maximaal haalbare toestand te bereiken. De maatregelen worden voortdurend geëvalueerd om de doeltreffendheid ervan te waarborgen terwijl in volgende SGBP's wordt beoordeeld of verdere verlenging nodig is.

([37]) In het kader van de gemeenschappelijke uitvoeringsstrategie zijn op grond van de KRW niet-bindende richtsnoeren ontwikkeld (Guidance Document No. 36 Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7) Guidance document No 20 — Bureau voor publicaties van de EU).

— Een bestaande mijn tast als gevolg van lozing van afvalwater een nabijgelegen oppervlaktewaterlichaam aan. Voor het waterlichaam geldt een vrijstelling op grond van artikel 4, lid 5, KRW. De vergunning wordt met het oog op een verlenging van de mijnbouwactiviteit herzien. Nadat de oorspronkelijke vergunning was verleend, zijn er nieuwe afvalwaterzuiveringstechnologieën ontwikkeld. Om te voorkomen dat de verlenging een mogelijke achteruitgang van de aangetaste waterlichamen veroorzaakt, moet de vergunning worden geactualiseerd en dankzij nieuwe technologieën mogelijk gemaakte aanvullende mitigerende maatregelen bevatten. Als daardoor achteruitgang wordt voorkomen, is het niet nodig om artikel 4, lid 7, op de verlenging voor de mijnbouwlocatie toe te passen. Bovendien wordt met de opneming van nieuwe technologieën voldaan aan de eis van artikel 4, lid 5, om ervoor te zorgen dat de best mogelijke toestand wordt bereikt.

Bijlage, deel A — Grondwaterverontreinigende stoffen die relevant zijn op EU-niveau

Nalevingstermijn — mogelijke tijdgerelateerde vrijstelling op grond van artikel 4, lid 4, KRW

Volgnummer bijlage I grondwaterrichtlijn	Naam van de stof	Nalevingsdatum	Mogelijke termijnverlenging
1	Nitraten	2015	2027
2	Werkzame stoffen in bestrijdingsmiddelen, met inbegrip van de relevante omzettings-, afbraak- en reactieproducten daarvan	2015	2027
3	PFAS	2039	2045
4	Carbamazepine	2039	2045
5	Sulfamethoxazool	2039	2045
6	Primidon	2039	2045
7	Niet-relevante metabolieten van bestrijdingsmiddelen	2039	2045
8	Trichloorethyleen en tetrachloorethyleen (som van deze twee)	2039	2045

Bijlage, deel B — Prioritaire stoffen in oppervlaktewateren

Nalevingstermijn — mogelijke tijdgerelateerde vrijstelling op grond van artikel 4, lid 4, KRW

Volgnummer Bijlage I richtlijn milieukwaliteitsnormen	Naam van de stof	Nalevingsdatum	Mogelijke termijnverlenging
1)	Alachloor	Verplaatst naar lijst van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen 2015 (indien in lidstaat aanwezig)	2027
2)	Antraceen	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN = 2021	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN = 2033
3)	Atrazin	Verplaatst naar lijst van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen 2015 (indien in lidstaat aanwezig)	2027
4)	Benzeen	2015	2027
5)	Gebromeerde difenylethers	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2013) = 2021 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2013) = 2033 Herziene MKN (2026) = 2039
6)	Cadmium en cadmiumverbindingen (afhankelijk van de waterhardheidsklasse) (9)	2015	2027
6a)	Koolstoftetrachloride	Verplaatst naar lijst van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen 2015 (indien in lidstaat aanwezig)	2027
7)	C_{10-13} chlooralkanen	2015	2027
8)	Chloorfenvinfos	Verplaatst naar lijst van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen 2015 (indien in lidstaat aanwezig)	2027
9)	Chloorpyrifos (chloorpyrifosethyl)	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2013) = 2021 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2013) = 2033 Herziene MKN (2026) = 2039
9a)	Cyclodieenbestrijdingsmiddelen: Aldrin Dieldrin Endrin Isodrin	2015	2027
9b)	DDT totaal	2015	2027
	Parapara-DDT	2015	2027
10)	1,2-dichloorethaan	2015	2027
11)	Dichloormethaan	2015	2027
12)	Di(2-ethylhexyl)ftalaat (DEHP)	2015	2027
13)	Diuron	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2039
14)	Endosulfan	2015	2027

Volgnummer Bijlage I richtlijn milieukwaliteitsnormen	Naam van de stof	Nalevingsdatum	Mogelijke termijnverlenging
15)	Fluoranteen	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2013) = 2021 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2013) = 2033 Herziene MKN (2026) = 2039
16)	Hexachloorbenzeen	2015	2027
17)	Hexachloorbutadieen	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2039
18)	Hexachloorcyclohexaan	2015	2027
19)	Isoproturon CAS-nr.	2015	2027
20)	Lood en loodverbindingen	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2013) = 2021	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2013) = 2033
21)	Kwik en kwikverbindingen	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2039
22)	Naftaleen	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2013) = 2021	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2013) = 2033
23)	Nikkel en nikkelverbindingen	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2013) = 2021 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2013) = 2033 Herziene MKN (2026) = 2039
24)	Nonylfenolen (4-nonylfenol)	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2039
25)	Octylfenolen ((4-(1,1',3,3'-tetramethylbutyl)-fenol))	2015	2027
26)	Pentachloorbenzeen	2015	2027
27)	Pentachloorfenol	2015	2027
28)	Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's)	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2013) = 2021 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2013) = 2033 Herziene MKN (2026) = 2039
	Benzo(a)pyreen	Idem	Idem
	Benzo(b)fluorantheen	Idem	Idem
	Benzo(k)fluorantheen	Idem	Idem
	Benzo(g,h,i)peryleen	Idem	Idem
	Indeen(1,2,3-cd)pyreen	Idem	Idem
	Chryseen	2039	2045
	Benzo(a)antraceen	2039	2045
	Dibenzo(a,h)antraceen	2039	2045
	Fluoranteen	2039	2045

Volgnummer Bijlage I richtlijn milieukwaliteitsnormen	Naam van de stof	Nalevingsdatum	Mogelijke termijnverlenging
29)	Simazin	Verplaatst naar lijst van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen 2015 (indien in lidstaat aanwezig)	2027
29a)	Tetrachloorethyleen	2015	2027
29b)	Trichloorethyleen	2015	2027
30)	Tributyltin-verbindingen ([18]) (tributyltin-kation)	Initiële MKN = 2015 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2039
31)	Trichloorbenzenen	Verplaatst naar lijst van stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen 2015 indien in lidstaat aanwezig	2027
32)	Trichloormethaan	2015	2027
33)	Trifluraline	2015	2027
34)	Dicofol EG-nr.	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2039 Herziene MKN (2026) = 2039
35)	Perfluoroctaansulfonzuur (PFOS) en de derivaten daarvan	2027	2039
36)	Quinoxyfen CAS-nr.	2027	2039
37)	Dioxinen en dioxineachtige verbindingen	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2039 Herziene MKN (2026) = 2039
38)	Aclonifen	2027	2039
39)	Bifenox	2027	2039
40)	Cybutrine	2027	2039
41)	Cypermethrin	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2039 Herziene MKN (2026) = 2039
42)	Dichloorvos	2027	2027
43)	Hexabroomcyclododecaan (HBCDD) ([24])	Initiële MKN = 2027 Herziene MKN (2026) = 2033	Initiële MKN = 2039 Herziene MKN (2026) = 2039
44)	Heptachloor en heptachloorepoxide	2027	2039
45)	Terbutryne	2027	2039
46)	17-alpha-ethinylestradiol (EE2)	2039	2045
47)	17-beta-estradiol (E2)	2039	2045
48)	Acetamiprid	2039	2045
49)	Azitromycine	2039	2045
50)	Bifentrin	2039	2045
51)	Bisfenol-A (BPA)	2039	2045
52)	Carbamazepine	2039	2045
53)	Clarytromycine	2039	2045

Volgnummer Bijlage I richtlijn milieukwaliteitsnormen	Naam van de stof	Nalevingsdatum	Mogelijke termijnverlenging
54)	Clothianidin	2039	2045
55)	Deltamethrine	2039	2045
56)	Diclofenac	2039	2045
57)	Erytromycine	2039	2045
58)	Esfenvaleraat	2039	2045
59)	Estron (E1)	2039	2045
60)	Glyfosaat	2039	2045
61)	Ibuprofeen	2039	2045
62)	Imidacloprid	2039	2045
63)	Nicosulfuron	2039	2045
64)	Permethrine	2039	2045
65)	Per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS) — som van 25	2039	2045
66)	Zilver	2039	2045
67)	Thiacloprid	2039	2045
68)	Thiamethoxam	2039	2045
69)	Triclosan	2039	2045
70)	Som van de werkzame stoffen in de in deze tabel vermelde bestrijdingsmiddelen	2039	2045